

Sygn. akt IV U 750/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 listopada 2014 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Jacek Liszka

Protokolant: st. sekr. sądowy Małgorzata Houda

po rozpoznaniu w dniu 5 listopada 2014 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania J. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 17 października 2013 roku nr(...)

w sprawie J. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o emeryturę górniczą

oddala odwołanie.

Sygn. akt IV U 750/14

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 5 listopada 2014 roku

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. decyzją z dnia 17 października 2013 roku odmówił J. W. prawa do emerytury górniczej z uwagi na nieudowodnienie co najmniej 25 lat pracy górniczej, a jedynie 21 lat, 9 miesięcy i 7 dni takiej pracy wraz z uwzględnionymi przez Zakład okresami w wymiarze półtorakrotnym.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł J. W. domagając się jej zmiany poprzez przyznanie prawa do emerytury. Ubezpieczony stwierdził, iż posiada wymagany staż pracy górniczej biorąc pod uwagę między innymi okres pracy od 1.08.1991 r. do 31.03.1994 r. w Przedsiębiorstwie (...) Spółka z o.o. w B. oraz okres od 13.09.1988 r. do 31.12.1989 r. w kopalni węgla kamiennego (...) Węgry, który to okres pracy w przodkach powinien być uwzględniony w wymiarze półtorakrotnym, na dowód czego wniósł o przesłuchanie wymienionych w odwołaniu świadków.

W odpowiedzi na odwołanie organ emerytalny domagał się jego oddalenia, powołując argumentację z zaskarżonej decyzji. Jak stwierdzono odwołujący w okresie od 1.08.1991 r. do 12.01.1992 r. i od 15.01.1992 r. do 31.05.1993 r. podczas zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) Spółka z o.o. w B. pracował na powierzchni, natomiast okres pracy w kopalni na Węgrzech jako poza granicami kraju nie może być uwzględniony półtorakrotnie do stażu pracy górniczej.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. W. urodzony w dniu (...) r. ukończył 50 lat w dniu (...) r. W zaskarżonej decyzji z dnia 17.10.2013 r. ZUS uwzględnił mu do dnia 31.07.2013 r. ogółem 21 lat, 9 miesięcy i 7 dni pracy górniczej, w tym okresy pracy w wymiarze półtorakrotnym. Nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

Dowód:

- akta ZUS,

W okresie od 13.09.1988 r. do 31.12.1989 r. odwołujący pracował w kopalni węgla kamiennego (...)na W.. Była to praca wykonywana w przodku na ścianie bezpośrednio przy urabianiu urobku.

Dowód:

- akta ZUS,

- zeznania odwołującego się k. 52,

- akta osobowe odwołującego się.

Ubezpieczony w okresie od 1.08.1991 r. do 31.03.1994 r. pracował w Przedsiębiorstwie (...) Spółka z o.o. z siedzibą w B.. Przedsiębiorstwo to zajmowało się między innymi podbijaniem fundamentów, czyli kopaniem szybków o głębokości od kilku do kilkunastu metrów oraz prowadzeniem robót na kopalniach pod ziemią. W początkowym okresie tego zatrudnienia, to jest od 1.08.1991 r. do 31.05.1993 r. odwołujący pracował przy podbijaniu fundamentów między innymi w K. na Placu (...)oraz w W. przy zamku. Praca ta polegała na kopaniu szybków (otworów) w głąb ziemi obok fundamentu, a następnie pod nim. W jej trakcie budowano stopniowo ramy z drzewa zabezpieczające przed zawaleniem, osunięciem się ziemi. Następnie wykopany otwór był zalewany betonem do pewnej wysokości pod fundamentem (ok. 1 m), a resztę do fundamentu murowano cegłą, po czym zasypywano z powierzchni szybk obok fundamentu i budowano następny. W ramach tej pracy trzeba było także co jakiś czas taczkami lub ręcznie przewozić ziemię, która została po zalaniu betonem i załadować ją na samochody. Odwołujący wykonywał zatem wówczas także prace przy transporcie i załadunku urobku. W późniejszym okresie przedmiotowego zatrudnienia (zaliczonym przez ZUS do stażu pracy górniczej), odwołujący wykonywał już pracę górniczą pod ziemią.

Dowód:

- akta ZUS,

- zeznania odwołującego się k 52,

- zeznania świadków K. R. i A. K. k. 51-52,

- akta osobowe odwołującego się.

Dokumenty dające podstawę dla poczynienia ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie Sąd uznał za autentyczne i wiarygodne. Poza tym treść i forma tych dokumentów nie budziły zastrzeżeń i wątpliwości uczestników postępowania, nie ujawniły się też takie okoliczności, które należałoby brać pod uwagę z urzędu, a które podważałyby wiarygodność tej kategorii dowodów i godziły w ich moc dowodową od strony materialnej czy formalnej. Dokumenty urzędowe stanowiły zatem dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art. 244 k.p.c.), a dokumenty prywatne, że osoba która je podpisała złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie (art. 245 kpc).

Za wiarygodne w ocenie Sądu należy uznać także zeznania świadków jak i odwołującego się. Korespondowały one ze sobą wzajemnie jak i z materiałem dowodowym zgromadzonym w niniejszej sprawie. Depozycje te nie zawierały żadnych wewnętrznych sprzeczności, były logiczne i spójne. Razem wzięte dały pełny i jasny obraz badanej rzeczywistości.

Sąd Okręgowy rozważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem postępowania było ustalenie czy odwołującemu przysługuje prawo do emerytury górniczej z tytułu wykonywania pracy górniczej na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2013 roku poz.1440 ze zm.). ZUS za pracę górniczą uznał łącznie 21 lat, 9 miesięcy i 7 dni takiej pracy, wraz z okresami w wymiarze półtorakrotnym.

Z powyższych względów zwrócić uwagę należy na regulację zawartą w art. 50a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, zgodnie z którym górnicza emerytura przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1)ukończył 55 lat życia;
- 2)ma okres pracy górniczej wynoszący łącznie z okresami pracy równorzędnej co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 10 lat pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1;
- 3) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wnioski o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 1) .

Wiek emerytalny wymagany od pracowników: kobiet mających co najmniej 20 lat, a mężczyzn co najmniej 25 lat pracy górniczej i równorzędnej, w tym co najmniej 15 lat pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ust. 1, wynosi 50 lat (ust. 2 art. 50a).

Z kolei po myśli art. 50b ustawy przy ustalaniu prawa do emerytury górniczej uwzględnia się okresy pracy górniczej i pracy równorzędnej z pracą górniczą, będące okresami składkowymi lub nieskładkowymi w rozumieniu ustawy, z tym że okresy pracy górniczej i pracy równorzędnej z pracą górniczą uwzględnia się, jeżeli praca ta wykonywana była co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy.

Zgodnie z art. 50c ust. 1 za pracę górniczą uważa się między innymi zatrudnienie:

- 1)pod ziemią w kopalniach węgla, rud, kruszców, surowców ogniotrwałych, glin szlachetnych, kaolinów, magnezytów, gipsu, anhydrytu, soli kamiennej i potasowej, fosforytów oraz barytu;
- 2)pod ziemią i przy głębieniu szybów w przedsiębiorstwach budowy kopalń określonych w pkt 1 oraz pod ziemią w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących dla tych kopalń roboty górnicze lub przy budowie szybów;
- 3) pod ziemią w przedsiębiorstwach montażowych, przedsiębiorstwach maszyn górniczych, zakładach naprawczych i innych podmiotach wykonujących dla kopalń określonych w pkt 1 podziemne roboty budowlano-montażowe, roboty przy naprawie maszyn i wdrażaniu nowych urządzeń; pracownikom zatrudnionym w tych przedsiębiorstwach, zakładach i innych podmiotach uznaje się za pracę górniczą te miesiące zatrudnienia, w których co najmniej połowę dniówek roboczych przepracowali pod ziemią.

Zgodnie z ust. 4 tego artykułu okresy pracy górniczej wymienionej w ust. 1 pkt 1-4 wykonywanej za granicą traktuje się na równi z okresami takiej pracy wykonywanej w kraju, jeżeli spełnione są warunki określone w ustawie, wymagane do uwzględnienia tych okresów pracy przy ustalaniu prawa do świadczeń.

Wreszcie w myśl art. 50d ust. 1 przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury pracownikom zatrudnionym pod ziemią oraz w kopalniach siarki lub węgla brunatnego zalicza się w wymiarze półtorakrotnym następujące okresy pracy na obszarze Państwa Polskiego:

1)w przodkach bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy innych pracach przodkowych, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębieniu szybów i robotach szybowych;

2)w drużynach ratowniczych.

Mając powyższe przepisy na uwadze, odnosząc się do pierwszego ze spornych okresów zatrudnienia odwołującego, to jest okresu od 13.09.1988 r. do 31.12.1989 r., kiedy to pracował on w przodku na ścianie bezpośrednio przy urabianiu urobku w kopalni węgla kamiennego (...) na Węgrzech należy stwierdzić, iż praca ta została zaliczona przez ZUS do stażu pracy górniczej na podstawie art. 50c ust. 4 ustawy. Ubezpieczony jednak domagał się jej uwzględnienia w wymiarze półtorakrotnym. Możliwość zaliczenia stażu pracy do emerytury górniczej w takim zwiększonym, ponad rzeczywistym wymiarze statuuje art. 50d ust. 1 ustawy. Trzeba jednak podkreślić, iż ustawodawca zastrzegł w tym przepisie taką możliwość dla konkretnych prac, tj. między innymi właśnie pracy w przodkach bezpośrednio przy urabianiu urobku, ale pod warunkiem wykonywania jej na obszarze Państwa Polskiego. Należy przy tym zaznaczyć, iż przepisy normujące nabywanie prawa do emerytury górniczej muszą być wykładane ściśle (por. wyrok SN z dnia 21.02.2012 r., I UK 295/11, OSNP z 2013 r. Nr 3-4, poz. 38).

Dlatego też ZUS nie uwzględnił przedmiotowej zagranicznej pracy w wymiarze półtorakrotnym. Można byłoby się zastanawiać nad słusznością takiego rozróżnienia w dobie postępującej integracji europejskiej i ujednolicania prawa, jednak literalne brzmienie art. 50d ust. 1 nie pozostawia wątpliwości odnośnie jego stosowania. Wydaje się, że ustawodawca chciał wyróżnić okresy niebezpiecznej pracy górniczej wykonywanej w Polsce bezpośrednio w przodkach lub w drużynach ratowniczych (od których składki ubezpieczeniowe były odprowadzane w kraju) i tylko takie powiązać niejako z dodatkowym bonusem w postaci zaliczenia ich w zwiększonym od rzeczywistego wymiarze półtorakrotnym.

Przechodząc do drugiego spornego okresu zatrudnienia, czyli okresu od 1.08.1991 r. do 31.03.1994 r., kiedy to ubezpieczony pracował w Przedsiębiorstwie (...)Spółka z o.o. z siedzibą w B. należy stwierdzić, iż także ten okres słusznie nie został uwzględniony w całości przez ZUS do stażu pracy górniczej. Otóż jak wynika z dokumentacji w postaci choćby miesięcznego wykazu przepracowanych dniówek na powierzchni i pod powierzchnią sporządzonego przez przedmiotowego pracodawcę (k. 46 akt ZUS oraz w aktach osobowych) oraz z zeznań słuchanych w sprawie osób, odwołujący w trakcie tego zatrudnienia w okresie od 1.08.1991 r. do 31.05.1993 r. pracował przy podbijaniu fundamentów między innymi w K. na Placu (...) oraz w W. przy zamku. Praca ta polegała na kopaniu tzw. niewielkich szybików obok fundamentu, a następnie pod nim, zalewaniu betonem, murowaniu cegłą, i ostatecznie ich zasypywaniu. Odwołujący wówczas wykonywał także prace przy transporcie i załadunku urobku.

Jakkolwiek zdaniem Sądu powyższą pracę można uznać za niejednokrotnie niebezpieczną, trudną i ciężką, to jednak nie można jej uznać za pracę górniczą w rozumieniu cytowanego powyżej art. 50c ust. 1 ustawy. Nie jest to bowiem praca w kopalni, czy też pod ziemią, a jedynie momentami, maksymalnie kilkanaście metrów, w otworze ziemnym, ale nie „pod ziemią. Nie była to praca „pod ziemią”, odwołujący nie miał nad sobą ziemi, lecz przebywał w głębokim otworze wykopany w ziemi.

Trzeba także podkreślić, iż z całego przedmiotowego okresu zatrudnienia ZUS uwzględnił do stażu pracy górniczej te dni, kiedy odwołujący rzeczywiście pracował pod powierzchnią ziemi w odpowiednim wymiarze czasu pracy, to jest okres od lipca 1993 r. do lutego 1994 r.

Mając powyższe na uwadze, działając na mocy wskazanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd oddalił odwołanie ubezpieczonego, uznając zaskarżoną decyzję ZUS z dnia 17.10.2013 r. za prawidłową.